

Museum Volkenkunde

€ **10.107.000**
geadviseerd
subsidiebedrag

€ **10.552.508**
gevraagd
subsidiebedrag

De aanvraag is gebaseerd op artikel 3.23 van de Regeling op het specifiek cultuurbeleid.

Museum Volkenkunde beheert en ontsluit volkenkundige collecties afkomstig uit Azië, Afrika, Amerika, Arctische regio's, China, Korea, Japan en (historische) fotocollecties. De missie van de instelling luidt: "Museum Volkenkunde wil de nationale schatkamer zijn van mondiaal cultureel erfgoed en het vertrekpunt voor een breed publiek om grenzen op te zoeken en te overschrijden, te ontdekken en te groeien: Born to explore."

De instelling heeft een beheerovereenkomst.

Subsidieadvies

De Raad voor Cultuur adviseert Stichting Rijksmuseum voor Volkenkunde een subsidiebedrag toe te kennen van € 10.107.000.

Museum Volkenkunde is een museum met een internationaal vermaarde collectie waarbij de kerncollectie van hoge kwaliteit is. De activiteiten gaan te weinig in op deze positie. In de aanvraag is geen aandacht geschonken aan samenwerking binnen de volkenkundige sector. Hierdoor is het mogelijk de instelling alleen op de eigen merites te beoordelen. De rol van moedermuseum met een bijbehorende wetenschappelijke taak zou volgens de raad aan waarde winnen, als de samenwerking tussen de volkenkundige instellingen beter zou worden vormgegeven.

Voor de komende subsidieperiode verwacht de raad van Museum Volkenkunde een onderzoeksagenda. Op grond van de kritische beoordeling van de (inter)nationale positionering en de aandachtspunten op het gebied van ondernemerschap, adviseert de raad de instelling een subsidie toe te kennen conform categorie twee van de rangorde.

Beoordeling

Kwaliteit

Born to explore kopt het activiteitenplan van Museum Volkenkunde. Met de missie en visie positioneert de instelling zich internationaal met haar collectie en nationaal in haar publieksbenadering. De veelheid aan activiteiten in de toekomstplannen belemmeren het zicht op de route naar de daadwerkelijke realisatie ervan. Daarom is de raad kritisch over de positionering. Uit de zorgvuldige presentatiewijze en het systematisch gebruik van het gelaagde publieksbereik spreekt kwaliteit. Innovatief is het *Sharing Knowledge and Cultural Heritage Concept*, waarmee het museum de culturele diversiteitsproblematiek inhoudelijk benadert. In deze uitwerking stelt de instelling zich op als netwerkmuseum. De collectie van Museum Volkenkunde behoort tot de wereldtop. Het collectiebeheer is voorbeeldig; het collectieprofiel is helder en afgestemd op de andere collecties van de volkenkundige musea in Nederland. De instelling heeft de afgelopen jaren veel gewonnen aan publieksbereik; de top is echter nog niet bereikt. Museum Volkenkunde is aangewezen als moedermuseum voor de sector. Een positie die aan kracht zou kunnen winnen als meer expliciet zou kunnen op onderlinge samenwerking binnen het volkenkundige veld worden ingezet.

Publieksbereik

Het museum heeft de afgelopen jaren een aanzienlijke en stabiele groei in bezoekersaantallen gerealiseerd (van 76.315 in 2008 naar 118.262 in 2011); hierbij zijn de bezoekers aan de gratis toegankelijke museumtuin inbegrepen. Voor de komende periode wordt voorzien in een groei van 10.000 betalende bezoekers. Op grond van de trendmatige ontwikkeling vraagt de raad zich of dat haalbaar is. Het genoemde aantal van tien tentoonstellingen per jaar lijkt realistisch, gelet op de historische cijfers (twaalf per jaar). De omvang van de vriendenvereniging is gering. Voor de toekomst zet men in op een uitbreiding van het aantal vrijwilligers. Het publieksbeleid lijkt voldoende ambitieus, maar onderzoek naar de haalbaarheid ervan ontbreekt. De instelling is bescheiden in haar ambities ten aanzien van virtueel publieksbereik.

Cultureel ondernemerschap

Het museum heeft een unieke propositie gedefinieerd (*Born to explore*). Het ziet deze merkboodschap als een ijkpunt voor de programmering en voor het aangaan van slimme partnerschappen. De doelstelling van de beoogde samenwerking blijkt niet uit de aanvraag. Het verdienmodel van de instelling is gebaseerd op drie pijlers: publieksinkomsten, collectiegerelateerde inkomsten en private fondsenwerving. De lastenstijging van de komende jaren moet worden gecompenseerd met een inkomstenstijging uit publieke middelen. De robuustheid van het verdienmodel is belangrijk, evenals een strategie bij tegenvallende publieksinkomsten.

Volgens de raad is dat een expliciet aandachtspunt voor Museum Volkenkunde. Een risico vormt de horeca die in eigen beheer wordt genomen.

De governance-structuur is wel aangegeven, maar onvoldoende onderbouwd in het activiteitenplan.

Educatie

De instelling heeft een duidelijke en doordachte visie op educatie en zet in op voortdurende verbetering met behulp van evaluaties. Het museum bereikt een gemiddeld aantal scholieren uit het primair en voortgezet onderwijs. De verwachte groei lijkt optimistisch, gelet op het historische verloop. Educatie is goed ingebed in de organisatie; voor de komende periode wordt voorzien in een geringe uitbreiding van de personele inzet.

(Inter)nationaal belang

In het activiteitenplan gaat men niet in op bezoekers uit het buitenland. Men is van plan tentoonstellingen voor de buitenlandse markt te maken. De collectie is (inter)nationaal van zeer groot belang en onderscheidend door haar kwaliteit en de mate waarin deze is geconserveerd en ontsloten. Het museum staat midden in de (internationale) omgeving, met veel contacten en partners. Helaas getuigt de aanvraag te weinig van de internationale positie van Museum Volkenkunde, terwijl dat juist een kernkwaliteit van de instelling is.

Wetenschappelijke functie

Het museum onderscheidt fundamenteel en toegepast onderzoek, zonder dit uit te werken. Er wordt samengewerkt met partners, experts en *source communities*, met name in de onderzoekslijn *Sharing Knowledge and Cultural Heritage*. Op ruime schaal zien wetenschappelijke publicaties het daglicht. Het uitgangspunt voor het onderzoek is het genereren van nieuwe kennis over de rijkscollectie. Museum Volkenkunde is een van de grootste volkenkundige museale onderzoekscentra van Europa. De instelling heeft vijf speerpunten benoemd bij het wetenschappelijk onderzoek. De raad verwacht dat de instelling voor de nieuwe subsidieperiode een onderzoeksagenda opstelt.